

at fremsætte og diskutere konkrete, gennemførlige og hensigtsmæssige måder, hvorpå de udfordringer, partiet står overfor, vil kunne tackles, kunne utvivlsomt have været et spændende og nyttigt bidrag til den fortsatte debat.

Et af bogens mere interessante udsagn kommer i øvrigt fra kulturminister (og dermed ressortminister for Statens Arkiver) Jytte Hilden, der tilsyneladende mener, at de nugældende tilgængelighedsregler bør lempes (p. 45). Det er dog uklart, om det vil blive fulgt op af konkrete politiske initiativer.

Jørgen Elklit
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Hanne Foss Hansen og Birte Holst Jørgensen, *Styring af forskning: Kan forskningsindikatorer anvendes?*, København: Samfundslitteratur, 1995, 204 s., kr. 195,00,

Denne bog er i sin form en udredning, bestilt af Københavns Universitet hos universitetets Institut for Statskundskab. Baggrunden for bestillingen har været et ønske om åndelig oprustning i forbindelse med, at Undervisningsministeriet pusler med tanker om et præstationsstyret bevillingssystem for forskningen.

Bogen falder i tre dele, en beskrivende, en mere analyserende, og endelig et sidste afsnit, hvor anvendelsesperspektivet bringes i fokus.

For det første har Hanne Foss Hansen og hendes medarbejder på kort tid tilvejebragt en oversigt over nogle udenlandske erfaringer med forskningsevaluering, i særdeleshed det frygtede engelske system og det mere humane hollandske sy-

stem. De beretter også om nogle ganske vidtgående forsøg, der er udført i Sverige. Disse beskrivelser, der hviler på dokumentarisk materiale, (til dels indhentet gennem interviews på stedet), er sobre og dækkende, og man får en fyldestgørende viden om et emne, som nødvendigvis må interessere mange forskere og universitetsledere.

I det andet hovedafsnit behandles begreberne kvalitet og relevans i forbindelse med forskning. Der indføres en sontring mellem forskningsindikatorer af første, anden og tredje orden, og en række sådanne indikatorers validitet og anvendelighed bliver diskuteret godt og længe. Også her får man en dækkende indføring i „the state of the art“ - hvis man da ikke foretrækker at kalde det et blik ind i helvedes forgård, hvor alting kan tælles, måles og vejes.

I bogens tredje afsnit bringes vi frem til sidste sommers politiske udspil og den drøftelse, der er i gang i disse måneder. Da kvalitets- og relevansbegrebet i forskningen er „sammensat, komplekst og flerdimensionalt“, er det ikke forunderligt, om debattens parter let kommer til at tale forbi hinanden. Ej heller om det viser sig svært at holde tungen lige i munden. Det er således heller ikke altid helt let at se, hvor forfatterne står i den politiske debat. Godt nok advarer de mod de engelske excesser og mod de foreløbige danske planer, som man leger med dem i ministerielle regier. På den anden side kan de vist ikke sige sig helt fri for en teknokratisk fascination ved muligheden af kvalitetsmåling. Som det er sædvane i „public management“-kredse, slås der et slag for kontraktstyring, ifølge hvilken en institution skal kunne købe sig bevillingsmæssig ro over en periode på betingelse af, at den forfølger et antal eksplicite mål og kan demonstrere målopfyldelse. Skam

at fremsætte og diskutere konkrete, gennemførlige og hensigtsmæssige måder, hvorpå de udfordringer, partiet står overfor, vil kunne tackles, kunne utvivlsomt have været et spændende og nyttigt bidrag til den fortsatte debat.

Et af bogens mere interessante udsagn kommer i øvrigt fra kulturminister (og dermed ressortminister for Statens Arkiver) Jytte Hilden, der tilsyneladende mener, at de nugældende tilgængelighedsregler bør lempes (p. 45). Det er dog uklart, om det vil blive fulgt op af konkrete politiske initiativer.

Jørgen Elklit
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Hanne Foss Hansen og Birte Holst Jørgensen, *Styring af forskning: Kan forskningsindikatorer anvendes?*, København: Samfundslitteratur, 1995, 204 s., kr. 195,00,

Denne bog er i sin form en udredning, bestilt af Københavns Universitet hos universitetets Institut for Statskundskab. Baggrunden for bestillingen har været et ønske om åndelig oprustning i forbindelse med, at Undervisningsministeriet pusler med tanker om et præstationsstyret bevillingssystem for forskningen.

Bogen falder i tre dele, en beskrivende, en mere analyserende, og endelig et sidste afsnit, hvor anvendelsesperspektivet bringes i fokus.

For det første har Hanne Foss Hansen og hendes medarbejder på kort tid tilvejebragt en oversigt over nogle udenlandske erfaringer med forskningsevaluering, i særdeleshed det frygtede engelske system og det mere humane hollandske sy-

stem. De beretter også om nogle ganske vidtgående forsøg, der er udført i Sverige. Disse beskrivelser, der hviler på dokumentarisk materiale, (til dels indhentet gennem interviews på stedet), er sobre og dækkende, og man får en fyldestgørende viden om et emne, som nødvendigvis må interessere mange forskere og universitetsledere.

I det andet hovedafsnit behandles begreberne kvalitet og relevans i forbindelse med forskning. Der indføres en sondring mellem forskningsindikatorer af første, anden og tredje orden, og en række sådanne indikatorers validitet og anvendelighed bliver diskuteret godt og længe. Også her får man en dækkende indføring i „the state of the art“ - hvis man da ikke foretrækker at kalde det et blik ind i helvedes forgård, hvor alting kan tælles, måles og vejes.

I bogens tredje afsnit bringes vi frem til sidste sommers politiske udspil og den drøftelse, der er i gang i disse måneder. Da kvalitets- og relevansbegrebet i forskningen er „sammensat, komplekst og flerdimensionalt“, er det ikke forunderligt, om debattens parter let kommer til at tale forbi hinanden. Ej heller om det viser sig svært at holde tungen lige i munden. Det er således heller ikke altid helt let at se, hvor forfatterne står i den politiske debat. Godt nok advarer de mod de engelske excesser og mod de foreløbige danske planer, som man leger med dem i ministerielle regier. På den anden side kan de vist ikke sige sig helt fri for en teknokratisk fascination ved muligheden af kvalitetsmåling. Som det er sædvane i „public management“-kredse, slås der et slag for kontraktstyring, ifølge hvilken en institution skal kunne købe sig bevillingsmæssig ro over en periode på betingelse af, at den forfølger et antal eksplicite mål og kan demonstrere målopfyldelse. Skam

få den, der tænker ilde om den slags ordninger. Så derfor slutter anmeldelsen her. Den slutter med en anbefaling. Dog kun af den sobre bog. Ikke af statslig forskningsstyring.

Mogens N. Pedersen
Institut for Erhvervsret og Politologi
Odense Universitet

Bjarne Herskin, *Undervisningsteknik for universitetslærere*, København: Samfundslitteratur, 1995, 185 s., kr. 225,00.

Bjarne Herskin har i en række år afholdt kurser i undervisningsteknik for universitetslærere. Gamle kursusdeltagere vil ikke genkende til bogens indhold: den sammenfatter og uddyber kursernes grundlæggende budskab, nemlig at vi universitetslærere skal udskifte "faglogikken" med en "pointestyring" som grundlaget for vores undervisning.

Faglogikken indebærer, at læreren som oftest følger tekstens/lærebogens strukturering af stoffet. Gennemgangen bliver derfor ofte en kommenteret sammenfatning af tekstens hovedpunkter. Faglogikken kommer altså helt til at dominere pædagogikken og det har tit en række negative konsekvenser for indlæringen: meningen med lektionen ("hvad fik jeg egentlig ud af det her?") glider i baggrunden, og det samme gør stoffets placering i en bredere kontekst ("hvordan kan jeg konkret bruge det her?"). Samtidig lægger faglogikken hyppigt en dæmper på diskussion; læreren kan måske godt se relevansen af et spørgsmål, men vil gerne vente med at tage det op, indtil det "passer ind" i den faglogiske gennemgang, hvad enten ventetiden så er tyve minutter, tre timer, eller tre måneder.

Herskins pædagogiske alternativ er pointestyring, og selv om modsætningen mellem faglogik og pointestyring overdrives noget, sker det i en god sags tjeneste. Udgangspunktet er lærerens refleksion over, hvilke pointer dagens lektion skal formidle til studenterne. Altså, hvad skal undervisningen producere af indlæring (pointer og delpointer) og hvordan skal undervisningen tilrettelægges (hvilket forløb med hvilke pædagogiske værktøjer) for at opnå denne indlæring? Det overordnede formål er naturligvis at bringe de studerende en dyb forståelse for komplekse faglige problemstillinger (en forståelse, læreren meget gerne skulle besidde i forvejen). Men man kan ikke overføre denne forståelse som en pakkeløsning. Den skal nedbrydes i pointer og delpointer. Og en første forudsætning for at gøre det er naturligvis, at læreren har gjort sig nogle overvejelser over de pointer, dvs. den erkendelse, de studerende skal have ud af lektionen og forløbet.

Det lyder selvfølgelig banalt, og det er det til en vis grad også. Men der er ingen tvivl om, at selv meget garvede undervisere kan have glæde af at tænke over, hvilke pointer deres lektioner skal indeholde, og så tilrettelægge undervisningen derefter. I tilknytning hertil gennemgår Herskin en række pædagogiske værktøjer, der hvert tildeles et kapitel (visualisering, eksempler, dialog, gruppearbejde). Der er også et kapitel om de særlige pædagogiske problemer, som forelæsningen frembyder, ligesom forløbsplanlægningen gennemgås i detaljer.

Pointestyring er et fortrinligt pædagogisk princip, og der er mange gode betragtninger om anvendelsen af forskellige pædagogiske redskaber og om alle de problemer, som en universitetslærer støder på i undervisningen. Bogen kan altså varmt anbefales; det er en god idé at di-